

Posudek vedoucího na práci Jakuba Karla „Právně-filozofické aspekty svobodné vůle“

1.

Protože první verze diplomantovy práce byla hodnocena jako nevyhovující především z formálních důvodů (viz můj posudek ze dne 20. května 2019), je vhodné hned na počátku konstatovat, že práce již má více než 50 stran (ačkoli mnohé z nich nejsou popsány celé). K formální úpravě je však třeba napsat, že diplomant práci „odflákl“, protože text práce ani nezarovnal do bloku, kapitoly jsou řazeny za sebou bez nějaké hierarchické struktury (přestože by se nabízela). Na to však již daleko podrobněji a zevrubněji upozorňuje oponent ve svém posudku.

2.

Nyní k obsahu práce: Oproti předchozí verzi práce již nynější text neobsahuje zjevně nesmyslné věty (vzniknuvší pravděpodobně automatickým překladem z angličtiny). Diplomant nadále zůstává v otázce svobodné vůle „tvrdým“ deterministou, což má celkem pochopitelně vliv na morální či právní odpovědnost lidí a tedy i na jejich trestání – činit lidi odpovědnými za jejich jednání (včetně opomenutí) nebo je dokonce trestat, je z tohoto pohledu nemožné. Diplomant na moje otázky týkající se dopadů absence svobodné vůle pro pojetí odpovědnosti nejen v právu, které jsem mu položil v předchozím posudku, odpověděl tak, že v zásadě přijal perspektivu Saula Smilanskyho, že svobodná vůle je společensky užitečná iluze, díky níž můžeme postupovat v otázkách odpovědnosti lidí v zásadě stejně jako doposud. Pokud bychom však v budoucnu objevili dostatečně účinné prostředky (typicky medikaci), která dovede měnit osobnost lidí, pak by lidé páchající zlo (jakožto „porouchané biomechanické stroje“) měli takovou „léčbu“ podstoupit, aby přestali být společensky škodliví (viz typicky na s. 40 práce). Takový závěr lze však považovat za velmi nebezpečný a otevírající cestu dystopické společnosti, v níž bude nakonec každý společenský nesouhlas (byť z dnešního hlediska považovaný za prospěšný) prohlášen za společensky škodlivý a následnou „léčbou“ eliminován. Zdá se, že autorovi vůbec nevadí, jaké důsledky může taková budoucí praxe mít (viz např. slavný Burgessův román „Mechanický pomeranč“).

3.

Práci navrhuji hodnotit známkou „dobře“.

V Plzni dne 15. ledna 2020

Michal Šejvl